

MASARYKOVA UNIVERZITA
Ekonomicko-správní fakulta

Dohl'ad nad finančným trhom v USA

Seminárna práca z predmetu: Finanční trhy

Vypracovala: Jana Majerčíková, 167864
Študijný obor: Národní hospodářství
Dátum: 30.10.2007

Obsah

<u>OBSAH</u>	1
<u>ÚVOD</u>	2
<u>DOHLAD NAD BANKAMI</u>	3
<u>Office of the Comptroller of the Currency (OCC)</u>	3
<u>Federal Reserve Board (FRB)</u>	4
<u>Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC)</u>	6
<u>Office of Thrift Supervision (OTS)</u>	7
<u>DOHLAD NAD TRHOM CENNÝCH PAPIEROV</u>	9
<u>Securities and Exchange Commission (SEC)</u>	9
<u>Commodity Futures Trading Commission (CFTC)</u>	10
<u>DOHLAD NAD POISŤOVŇAMI</u>	12
<u>ZÁVER</u>	13

Úvod

Cieľom seminárnej práce je poskytnúť základný prehľad o inštitúciách vykonávajúcich dohľad nad finančným trhom v USA. Organizácia dohľadu v USA sa značne líši od spôsobu s akým sa stretávame v Európe, čo vyplýva už zo samotnej podstaty USA ako federácie. Dohľad sa uskutočňuje na dvoch úrovniach, federálnej a štátnej, prostredníctvom úradov dohľadu a samoregulačných organizácií (SRO's). V jednotlivých oblastiach finančného trhu má prevahu buď federálna, alebo štátna legislatíva a inštitúcie. Oblasti bánk a cenných papierov dominuje federálna legislatíva a inštitúcie, dohľad nad oblasťou poistenia je v plnom rozsahu ponechaná na jednotlivé štáty.

Dohľad nad bankami

V USA existuje tzv. duálny bankový systém pozostávajúci zo štátnych a národných (federálnych) bánk. Tento systém poskytuje priestor pre aktívnu regulačnú konkurenciu federálneho a štátneho dozoru. Obe úrovne sa snažia ponúkať čo najkvalitnejší dohľad za rozumnú cenu, pretože banky sa môžu zmeniť zo štátnych na národné a naopak.

Na federálnej úrovni vykonávajú dohľad nad bankovým systémom štyria regulátori: Office of the Comptroller of the Currency (OCC), Federal Reserve Board (FRB), Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC) a Office of Thrift Supervision (OTS).

Office of the Comptroller of the Currency (OCC)

Úrad pre bankový dohľad bol založený v roku 1863, menovým zákonom (Currency Act), ako oddelenie ministerstva financií. Hlavné sídlo sa nachádza vo Washingtone, D.C. Okrem tejto hlavnej kancelárie má ďalších päť pobočiek, z nich jednu mimo územia USA (Londýn), ktorá dohliada nad medzinárodnými aktivitami národných bánk.

Úlohou OCC je monitorovanie, regulácia a dohľad nad všetkými národnými bankami a tiež dohľad nad federálnymi pobočkami a kanceláriami zahraničných bánk. V oblasti regulácie je oprávnená:

- Kontrolovať banky.
- Schvaľovať alebo zamietat' žiadosti o nové oprávnenia, pobočky, premeny kapitálu alebo iné zmeny v bankovej štruktúre.
- Zakročiť proti bankám, ktoré nekonajú v súlade so zákonom alebo uskutočňujú pochybné praktiky. Má tiež právomoc zosadiť úradníkov a riaditeľov, dojednávať dohody o zmenách bankových postupov, zbaviť platnosti alebo upustiť od nariadení ako aj občianskoprávných peňažných sankcií.
- Stanovovať pravidlá a predpisy v oblasti bankových investícií, úverov a ďalších.

OCC v súčasnosti uskutočňuje dohľad a kontrolu nad viac ako 1,750 národnými bankami a približne 50 federálnymi pobočkami a kanceláriami zahraničných bánk na území USA, ktoré spoločne predstavujú asi 67% podiel všetkých aktív amerických komerčných bánk

Na čele úradu stojí kontrolór (Comptroller) menovaný prezidentom. Okrem vedenia OCC zastáva tiež post riaditeľa Federálnej spoločnosti pre poistenie vkladov (FDIC) a Neighborhood Reinvestment Corporation.

Kontrolóri dohliadajú na domáce i medzinárodné aktivity národných bánk a uskutočňujú komplexné analýzy. Analyzujú bankové pôžičky a investičné portfólia, vedenie fondov, kapitál, príjmy, likviditu, citlivosť na trhové riziko a dodržiavanie spotrebiteľských bankových zákonov. Posudzujú vnútorné riadenie, interný a externý audit a ich súlad s predpismi. Hodnotia schopnosti manažmentu identifikovať a riadiť riziko.

Úradu je zo zákona zakázané zverejňovanie informácie o uskutočnených kontrolách verejnosti. Národné banky však majú povinnosť štyrikrát do roka predkladať správu (*Report of Condition and Income /call report*) FDIC. Tieto správy obsahujú verejne dostupné finančné informácie jednotlivých bánk. Správy sú dostupné na požiadanie.

V prípade, že má občan problém s národnou bankou, ktorý nedokáže vyriešiť komunikáciou s touto inštitúciou, môže sa obrátiť na OCC Customer Assistance Group. V súvislosti so zabezpečením spokojnosti zákazníkov úrad v júli 2007 spustil projekt HelpWithMyBank.gov, ktorý má spotrebiteľom pomôcť nájsť odpovede na otázky týkajúce sa oblasti národných bánk.¹

Federal Reserve Board (FRB)

Federálny rezervný systém je centrálnou bankou USA. Bol založený v roku 1913 kongresom za účelom zabezpečenia bezpečného, flexibilného a stabilného monetárneho a finančného systému. FED plní túto úlohu v rámci štyroch oblastí:

- uskutočňovanie národnej monetárnej politiky cestou ovplyvňovania peňažných a úverových podmienok, usilujúc sa dosiahnuť plnú zamestnanosť, stabilnú cenovú hladinu a primerané dlhodobé úrokové sadzby,
- dohľad a kontrola nad bankovými inštitúciami, ktoré majú zabezpečiť bezpečnosť a spoľahlivosť národného bankového a finančného systému a zabezpečiť úverové nároky zákazníkov,
- udržiavanie stabilného finančného systému a zmierňovanie rizík, ktoré sa môžu objaviť na finančných trhoch,

¹ <http://www.occ.treas.gov/aboutocc.htm>

- poskytovanie finančných služieb depozitným inštitúciám, vláde a zahraničným oficiálnym inštitúciám, zastáva tiež významnú pozíciu pri prevádzke národného platobného systému.²

Systém pozostáva z centrálnej, vládnej organizácie – Rady guvernérov (*Board of Governors*), ktorá sídli vo Washingtone, D.C. a dvanástich regionálnych federálnych rezervných bánk (*Federal Reserve Banks*). Vzájomne sa delia o zodpovednosť pri dozore a kontrole finančných inštitúcií, patriacich do tohto systému a ich aktivít, pri poskytovaní bankových služieb depozitným inštitúciám a federálnej vláde a pri zabezpečovaní adekvátnej informovanosti klientov a čestného prístupu v rámci bankového systému.³

Rada guvernérov má siedmich členov, ktorí sú nominovaní prezidentom a potvrdzovaní senátom, na funkčné obdobie 14 rokov. Spomedzi členov rady prezident menuje predsedu a podpredsedu, ktorí sú následne schválení senátom. Funkčné obdobie na týchto postoch trvá 4 roky. Rada dohliada na operácie Federálnych rezervných bánk, uplatňuje rozsiahlu zodpovednosť v národnom platobnom systéme a aplikuje väčšinu právnych predpisov týkajúcich sa ochrany spotrebiteľa.

V oblasti bankového systému je zodpovedná za dohľad nad bankami, ktoré sú členmi Federálneho rezervného systému (*Federal Reserve System*), nad bankovými holdingovými spoločnosťami⁴, zahraničnými aktivitami členských bánk, aktivitami zahraničných bánk na území USA.⁵ Rada dohliada na približne 900 členských bánk a 5,000 bankových holdingových spoločností.

Primárnou úlohou členov rady je formulácia monetárnej politiky. Sedemčlenná rada tvorí väčšinu v dvanásťčlennej Federálnom výbore pre voľný trh (*Federal Open Market Committee*), skupine, ktorá prijíma kľúčové rozhodnutia ovplyvňujúce cenu a dostupnosť peňazí a úverov v ekonomike. Stanovuje povinné rezervy a spoločne s Federálnymi bankami diskontné sadzby.⁶

² <http://www.federalreserve.gov/generalinfo/mission/>

³ http://www.federalreserve.gov/pf/pdf/pf_1.pdf

⁴ bank holding companies = spoločnosti kontrolujúce banky

⁵ http://www.federalreserve.gov/pf/pdf/pf_1.pdf

⁶ <http://www.federalreserve.gov/pubs/frseries/frseri.htm>

Federal Deposit Insurance Corporation (FDIC)

Federálna spoločnosť pre poistenie vkladov je nezávislou agentúrou, ktorej cieľom je zabezpečovať stabilitu a dôveru verejnosti v národný finančný systém. Bola založená v roku 1933 ako reakcia na krach tisícok bánk v 20. a začiatkom 30. rokov. Jej úloha spočíva v poisťovaní depozít, kontrole a dohľade nad finančnými inštitúciami a vykonávaní nútenej správy. Identifikuje, monitoruje a určuje riziká depozitných poistných fondov a obmedzuje dopady krachov bánk alebo sporiteľní na ekonomiku a finančný systém. Nedostáva žiadne prostriedky od Kongresu. Je financovaná výhradne z poplatkov za poistenie depozít a príjmov z investovania do cenných papierov ministerstva financií.

Hlavným sídlom úradu je Washington, D.C., ale väčšina záležitostí sa vybavuje v šiestich regionálnych kanceláriách a detašovaných úradoch po celej krajine. FDIC je riadený päťčlennou správnu radou. Všetci jej členovia sú menovaní prezidentom a potvrzovaní Senátom, pričom z tej istej politickej strany môžu byť maximálne traja členovia.

Poisťuje depozitá bánk a sporiteľní. Bežné, depozitné a sporo účty sú celkovo poistené do výšky \$100,000 na jedného vkladateľa v každej banke.⁷ Depozitá s rôznym typom vlastníctva, čiže individuálne a spoločné účty, môžu byť poisťované oddelene. Individuálne sú poisťované účty typu dôchodkových sporiacich účtov, ktoré sú oslobodené od dane až do odchodu do dôchodku (IRAs) a nezdanené účty (Keoghs). Tieto účty sú kryté až do výšky \$250,000.

FDIC priamo dohliada na približne 5,250 bánk a sporiteľní, čo je viac ako polovička inštitúcii bankového sektoru, bez ohľad na to, či spadajú pod kompetencie štátov alebo federálnej vlády. Banky jednotlivých štátov si môžu zvoliť, či sa stanú členom Federálneho rezervného systému alebo nie. Všetky štátne banky, ktoré si vyberú druhú možnosť, sú regulované FDIC.

Aby boli poistené depozitá ochránené, agentúra reaguje okamžite ako banka alebo sporiteľňa vyhlási krach. Upadajúca inštitúcia je vo všeobecnosti zatváraná zodpovednou autoritou – štátnym regulátorom, Úradom pre bankový dohľad (*Office of the Comptroller of the Currency*) alebo Úradom dohľadu nad sporiteľňami (*Office of Thrift Supervision*). FDIC má v tomto prípade niekoľko možností ako danú situáciu riešiť. Vo väčšine prípadov dôjde

⁷ FDIC poisťuje dohromady depozitá v hodnote viac ako \$3 trilióny

k predaju depozít a pôžičiek skrachovanej inštitúcie inej inštitúcii a klienti tejto zaniknutej inštitúcie sa stávajú automatiky klientmi spoločnosti, ktorá ich kúpi.⁸

Office of Thrift Supervision (OTS)

OTS bola zriadená Kongresom ako pobočka Ministerstva financií (Department of the Treasury) v roku 1989. Do jej kompetencie spadá udeľovanie povolení, kontrola, dohľad a regulácia federálnych a štátnych sporiteľní poistených FDIC. Zabezpečuje tiež registráciu, kontrolu a reguláciu holdingových spoločností poskytujúcich sporiteľných a úverových holdingových spoločností (SLHCs) a ďalších pridružených organizácii.

Hlavné sídlo OTS sa nachádza vo Washingtone, D.C. Ďalšie štyri regionálne kancelárie sú umiestnené v Jersey City, Atlante, Dallase a San Franciscu. Centrála vytvára celoštátnu politiku v oblasti sporenia a koordinuje operácie OTS. Regionálne kancelárie kontrolujú a dohliadajú nad inštitúciami a spracúvajú žiadosti.

Riaditeľ OTS je menovaný prezidentom a schvaľovaný Kongresom. Stáva sa zároveň členom správnej rady FDIC a členom Federal Financial Institutions Examination Council (FFIEC) a riaditeľom NeighborWorks® America.

OTS v súčasnej dobe reguluje okolo 850 sporiteľní a 480 holdingových spoločností a jej hlavnými cieľmi pre toto obdobie je zabezpečenie:

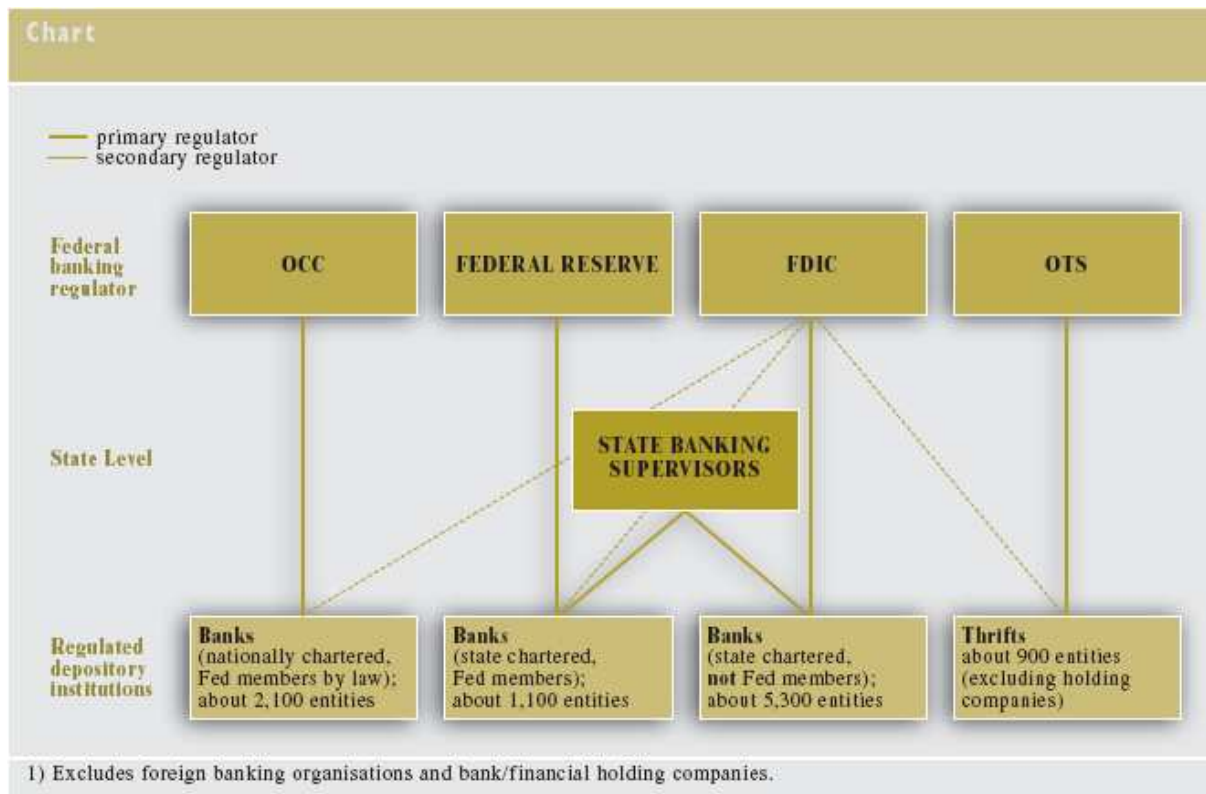
- bezpečného a zdravého prostredia sporiteľní,
- flexibilný právny a regulačný rámec, ktorý umožní odvetviu zabezpečiť plne konkurencieschopný súbor finančných služieb,
- rovný prístup k finančným službám a čestné zaobchádzanie so zákazníkmi,
- profesionálny a motivovaný personál, ktorý bude klientom poskytovať očakávaný servis a oporu úspešnému dosiahnutiu cieľov OTS

OTS skúma súlad činnosti sporiteľní so zákonmi o ochrane spotrebiteľov a smernicami každých 12-18 mesiacov. V rámci tejto kontroly je hodnotená schopnosť spoločnosti identifikovať, zhodnotiť a riadiť riziko. OTS uskutočňuje komplexnú kontrolu, ktorá v sebe kombinuje hodnotenie bezpečnosti a spoľahlivosti. Kontrolná skupina zostavuje jediné

⁸ <http://www.fdic.gov/about/learn/symbol/index.html>

správu, ktorá zahŕňa všetky oblasti. Tento prístup umožňuje ohodnotiť programy riadenia rizika, obchodnú stratégiu a prevádzkové činnosti.⁹

Štruktúra bankovej regulácie v USA:

Zdroj: The Institutional Framework for Financial Market Policy in the USA Seen from an EU Perspective, European Central Bank (Occasional paper series NO. 35/september 2005)

⁹ http://www.treasury.gov/offices/management/budget/budget-documents/cj/08/19_OTs%20-%20CJ%20final_GTG.pdf

Dohľad nad trhom cenných papierov

Regulácia obchodu s cennými papiermi je takmer výhradne v kompetencii federálnej úradov, pod dohľadom Securities and Exchange Commission (SEC). Kým obchodovanie na trhoch equity a debt je pod kontrolou SEC, dohľad nad trhmi komodít a finančných derivátov, spadá do kompetencie Commodity Futures Trading Commission (CFTC).

Securities and Exchange Commission (SEC)

Vládna komisia pre reguláciu predaja cenných papierov bola založená v roku 1934, zákonom o burze cenných papierov (*Stock Exchange Act*), aby presadzovala novoprijaté zákony o cenných papieroch¹⁰, podporovala stabilitu na trhoch a predovšetkým chránila investorov. Jej vznik bol reakciou na krach na burze v októbri 1929.

SEC pozostáva z piatich, prezidentom menovaných, komisárov, z ktorých jedného prezident navrhne za predsedu. Výkon jednotlivých povinností sa uskutočňuje prostredníctvom 4 divízií a 18 úradov s hlavným sídlom vo Washingtone, D.C. Okrem Washingtonskej centrály je súčasťou SEC aj 11 regionálnych úradov po celej krajine.

Do kompetencie komisie patrí:

- interpretácia federálnych zákonov týkajúcich sa cenných papierov,
- vydávanie nových pravidiel a dodatkov k už existujúcim pravidlám,
- dohľad nad makléorskými firmami, brokermi, investičnými poradcami a ratingovými agentúrami,
- koordinácia regulácie cenných papierov USA s federálnymi, štátnymi a zahraničnými autoritami.

Spoločnosti obchodujúce s cennými papiermi majú, v súlade s nariadeniami, povinnosť zverejňovať relevantné informácie investujúcej verejnosti, a to pri prvom predaji a potom následne v určitých časových intervaloch. Zverejnené dokumenty¹¹ poskytujú informácie o finančnom stave spoločnosti a obchodných praktikách, čo umožňuje investorovi lepšie sa

¹⁰ Securities Act (1933) a Securities Exchange Act (1934) – podstata týchto zákonov spočívala v tom, že:

- spoločnosti s verejne obchodovanými cennými papiermi musia poskytnúť verejnosti pravdivé informácie o svojich obchodoch, o cenných papieroch, ktoré ponúkajú a rizikách spojených s investovaním
- osoby predávajúce a obchodujúce s cennými papiermi – brokeri, dealeri a sprostredkovatelia – musia jednať s investormi čestne, uprednostňovať záujmy investorov

¹¹ zverejňovanými dokumentmi sú napr.: registračné prehlásenie pre novo ponúkané cenné papiere, výročná správa, dokumenty týkajúce sa ponuky akcionárom k prevzatíu akcií a ďalšie

rozhodnúť. SEC má na starosti nie len kontrolu týchto dokumentov, ale zároveň poskytuje aj asistenciu pri interpretácii pravidiel a požiadaviek.

SEC je však v prvom rade agentúrou presadzujúcou právo. Začiatok vyšetrovania porušenia práva o cenných papieroch doporučuje Oddelenie presadzovania práva (*Division of Enforcement*). Komisia sa potom rozhodne či podá občianskoprávnu žalobu na federálny súd alebo k správne mu sudcovi, a to v závislosti na type sankcie alebo nápravy, ktorá bude požadovaná.¹²

Skutočnosti, ktoré môžu viesť k vyšetrovaniu komisiou sú:

- skreslenie alebo opomenutie dôležitých informácií o cenných papieroch,
- manipulovanie s trhovými cenami cenných papierov,
- porušenie brokerskej/dealerskej zodpovednosti čestného správania k zákazníkovi,
- nedovolené využívanie vnútorných informácií firmy pre zisk v obchodovaní,
- predaj neregistrovaných cenných papierov¹³

Commodity Futures Trading Commission (CFTC)

Komisia pre komoditné termínované obchody bola založená v roku 1974 Kongresom ako nezávislá agentúra poverená reguláciu komoditných termínovaných a opčných trhov v USA. Jej úlohou je zabezpečiť ekonomickú prospernosť termínovaných trhov stimulovaním ich konkurencieschopnosti a efektivity, chrániť účastníkov trhu pred zneužitím, manipuláciou a nezákonnými trhovými praktikami a zabezpečiť finančnú integritu zúčtovacích postupov.

Organizácia pozostáva z komisárov, úradu predsedu a operačných jednotiek. Komisári sú menovaní prezidentom, a ten zároveň spomedzi nich určuje aj predsedu.

Prostredníctvom svojich oddelení vykonáva dohľad nad trhom sprostredkovateľov, finančnou bezúhonnosťou registrovaných osôb, ochranou fondov klientov, obchodnými praktikami, prístupom na zahraničný trh prostredníctvom sprostredkovateľov a aktivitami Národnej asociácie pre termínované obchody (*National Futures Association*) súvisiacimi so sprostredkovateľmi. Vyšetruje a žaluje za porušenie zákona o komoditnej (*Commodity Exchange Act*) burze alebo nariadení komisie.

¹² <http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml>

¹³ <http://www.sec.gov/about/whatwedo.shtml>

Za účelom zaistenia vstupných informácií a poskytovania doporučení, pre rôzne oblasti regulácie vykonávanej komisiou, boli zriadené tri poradné komisie: poľnohospodárska, globálnych trhov a technologická. Poľnohospodárska poradná komisia (*Agricultural Advisory Committee*) poskytuje odporúčenia v prípadoch týkajúcich sa termínovaných a opčných obchodov s poľnohospodárskymi komoditami a zabezpečuje komunikáciu medzi CFTC, spoločnosťou poľnohospodárov a organizáciami súvisiacimi s poľnohospodárstvom.¹⁴

Poradná komisia pre globálne trhy radí v prípadoch, ktoré majú vplyv na integritu a konkurencieschopnosť amerických firiem zapojených do svetového obchodu.¹⁵

O doporučenia v prípadoch týkajúcich sa dôsledkov technologických inovácií vo finančných službách a termínovaných trhoch sa stará Technologická poradná komisia (*Technological Advisory Committee*). V jej kompetencii je tiež navrhovanie vhodnej legislatívy a regulačných opatrení ako odozvy na zvyšujúce sa využitie technológií na trhoch.¹⁶

¹⁴ <http://www.cftc.gov/aboutthecftc/agriculturaladvisorycommittee/index.htm>

¹⁵ <http://www.cftc.gov/aboutthecftc/globalmarketsadvisorycommittee/index.htm>

¹⁶ <http://www.cftc.gov/aboutthecftc/technologyadvisorycommittee/index.htm>

Dohľad nad poisťovňami

Dohľad nad poisťovacími aktivitami je v súčasnosti ponechaný v plnom rozsahu na jednotlivé štáty. Federálna úroveň v tejto oblasti nemá žiadnu legislatívu. Z obavy pred zavedením federálnych predpisov alebo možnosti voľby medzi federálnou a štátnou úrovňou vydávania oprávnení, sa poisťovací komisári jednotlivých štátov snažia efektívne spolupracovať, aby tak umožnili hladký priebeh cezhraničných poisťovacích aktivít.¹⁷ Centrom pre spoluprácu jednotlivých komisárov je Národná asociácia poisťovacích komisárov (*National Association of Insurance Commissioners*).¹⁸

Štruktúra dozoru a kontroly nad finančným trhom v USA:

Zdroj: The Institutional Framework for Financial Market Policy in the USA Seen from an EU Perspective, European Central Bank (Occasional paper series NO. 35/september 2005)

¹⁷ EUROPEAN CENTRAL BANK: The Institutional Framework for Financial Market Policy in the USA Seen from an EU Perspective, European Central Bank (Occasional paper series NO. 35/september 2005), str. 6

¹⁸ EUROPEAN CENTRAL BANK: The Institutional Framework for Financial Market Policy in the USA Seen from an EU Perspective, European Central Bank (Occasional paper series NO. 35/september 2005), str. 10

Záver

V USA existuje okolo 110 orgánov finančnej regulácie či už na federálnej alebo štátnej úrovni. Toto množstvo regulačných inštitúcií je výsledkom historického konštituovania, ako aj reakciou na ekonomické šoky a krízy, čo je možné si všimnúť napr. v prípade FDIC, ktorej vzniku predchádzali krachy tisícok bánk alebo SEC, ktorej vznik bol spojený s krachom na burze. Z takéhoto značného množstva úradov následne vyplýva prekrývanie kompetencií v niektorých oblastiach a potenciálny vznik konfliktov.

Zoznam literatúry

<http://www.cftc.gov/>

<http://www.occ.treas.gov/>

<http://www.federalreserve.gov/>

<http://www.sec.gov/>

<http://www.fdic.gov/>

http://www.treasury.gov/offices/management/budget/budget-documents/cj/08/19_OTTS%20-%20CJ%20final_GTG.pdf

EUROPEAN CENTRAL BANK: The Institutional Framework for Financial Market Policy in the USA Seen from an EU Perspective, European Central Bank (Occasional paper series NO. 35/september 2005)